

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
PERE TORRADES, conseller delegat
CARLES FLO, director general
IVAN GRAU, director financer
ORIOL GALLISSÀ, director comercial
JOAN SERRA, director de producció
LEANDRE BASANTA, cap de distribució
QUICO DOMINGO, cap de sistemes

AVIAT SORTIRÀ UNA EDICIÓ DE
QUIOSC DE LA 'BERNAT METGE'

Marta
Pessarrodona

Esriptora i traductora

AL PEU DEL CANÓ

El
mercant
d'Untika

Els temps no canvien?

El poeta anglès Stephen Spender a les seves memòries del 1951, *World within world* (*Un món dins d'un altre* podria ser una eventual traducció del títol) relata una curiosa història, que ja em va sorprendre quan la vaig llegir fa, potser, trenta anys. És la següent: Spender va ser un dels estrangers defensors de la República espanyola que van assistir al Segon Congrés Internacional d'Escriptors per a la Defensa de la Cultura, celebrat el juliol de 1937 a Madrid, València i Barcelona (11 de juliol).

AMB UNA CERTA CANDIDESA BRITÀNICA, en la seva intervenció barcelonina, a Spender no se li va acudir res més bo que felicitar-nos o alabar-nos per l'empresa de traduir els clàssics a la llengua catalana (col·lecció *Bernat Metge*) i fer-los abastables a la gent en edicions barates "bellament impreses". Així que van traduir els seus mots, un altre poeta, l'andalús Rafael Alberti, que segurament s'havia aixecat més estalinista aquell dia que alguns altres, es va enfurir, mentre que l'indefinible (per a mi) José Bergamín cada vegada que es va creuar després amb Spender li engaltava amb sorna: "Visca Catalunya!" (així ho escriu Spender a les seves memòries). Per reblar-ho, Alberti va voler acompanyar Spender a una trobada posterior amb els escriptors catalans del moment. Suposo que un C.A. Jordana, el més anglòfil de tots ells, volia regraciar-lo o explicar-li que aquelles belles edicions havien estat pagades per un aleshores enemic de la República, Francesc Cambó. O, potser, presentar-li un Carles Riba a qui la Generalitat havia nomenat comissari de la Fundació Bernat Metge. No ho sé.

EL CAS ÉS QUE ALBERTI VA APROFITAR LA TROBADA que, suposadament, havia de ser pacífica i de relació llengua anglesa amb la catalana, per blasmar els catalans en general per no prendre part suficientment en la guerra (!), i va acabar la seva diatriba amb una amenaça, segons Spender: si els catalans no milloraven la República, "després de la victòria" (cometes de Spender), ja sabrien com tractar-los!

NO HO RETREC PER COMENÇAR una crema de l'obra albertiana, en absolut, sinó per preguntar-me si canviant Cadis, bressol albertià, per Lima, bressol d'un espanyol d'adopció, ens pot semblar que res no ha canviat. També, per inquirir per què abans i en plena guerra no hi havia por a l'alta cultura i, ara mateix, quan es tracta d'alta cultura catalana, sembla que ens veiem obligats a dir-ho tot amb la boca petita. Sortosament, l'anunci d'una edició de quiosc de la *Bernat Metge* (Edicions 62) sembla encendre un llum d'esperança. Com tractaran els mitjans de comunicació aquesta iniciativa? Amb la boca petita? Segurament, i ho lamentaré, perquè m'agrada més pensar que en plena dictadura primoriverista (1923-1930), un representant de l'alta cultura, Nicolau d'Olwer, podia escriure al diari *La Publicitat* parlant dels clàssics grecs com si fossin el veí del segon pis. I tenia èxit. Tot amb tot, no crec que els temps passats fossin millors, entre altres coses perquè inclouen dictadura i guerra

XAVIER PORRATA

"Tot amb tot, no crec que els temps passats fossin millors, entre altres coses perquè inclouen dictadura i guerra i tota mena d'incongruències"

i tota mena d'incongruències. Un Nicolau exiliat republicà a París, quan podia, anava a treballar a la Fundació Cambó d'aquella ciutat, per exemple. Hi havia, però, coses millors, això sí, i un tarannà català menys descon-

tructiu que el d'ara mateix. O aquest és el meu punt de vista.

EN AQUEST CONTEXTE I ATERRANT totalment a l'actualitat, contemplo embadalida les quatre darteres publicacions d'un segell editorial insigne, Barcino (creat el 1924, en plena dictadura!), tan mimat per la Fundació Carulla, bo i unint-me al cor de lloances intel·ligents que han merescut, encetat al suplement *Cultura* d'aquest diari de dissabte passat, a càrrec d'Antònia Carré, i el diàleg en aquesta pàgina ídem de Ramon Tremosa.

MENTRE CARRÉ RESSENYAVA UNA DE LES OBRES barcinonenses, l'antologia d'Ausiàs March, *Per haver d'amor vida*, l'economista Tremosa ens referia al magnífic acte de presentació de l'obra (temorosos d'alta música, d'alta literatura, absteniu-vos!). Modestament, voldria afegir-me al cor i recordar que Barcino també ha publicat la versió alemanya de *Curial i Güelfa*, i l'anglesa del meravellós *Llibre de Sent Soví*, amb unes receptes que valen més que molts minúsculs àpats de *nouvelle cuisine* a la catalana. Com a postres Barcino, el *Regiment preservatiu e curatiu de la pestilència*, de Lluís Alcanyís, en edició crítica de Joan Arrizabalaga, una obra que potser em farà perdre una por molt real que sento pels medievals i, en especial, potser em farà dir: "Els temps canvien! Per sort".

J.J. Navarro
Arisa

Periodista

Fa 2.600 anys, la costa del Mediterrani occidental era un dels límits del món explorat i conegut. Hi van arribar navegants hel·lènics, procedents del mar Egeu, i van fundar-hi un assentament comercial que van batejar amb el nom Empòrion (mercant). Empúries, com coneixem ara el lloc, va ser la porta d'entrada de la civilització grega (i després romana) a la península Ibèrica. Fa cent anys, les ruïnes d'Empúries foren un dels centres magnètics de la recerca dels orígens de la identitat del país. Un equip d'investigadors dirigit per l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch intentava trobar-hi el que alguns autors de la Renaixença anomenaven "l'ànima de Catalunya". La troballa més emblemàtica va ser, el 1909, una estàtua del déu grec Asclepi, que ha esdevingut el símbol més conegut d'Empúries. Ara mateix, l'any 2008, els exalcaldes i exregidors de Cultura de l'Ajuntament de l'Escala han creat l'associació Untikesken (en record d'Untika, la població ibèrica veïna d'Empúries que va acollir els nouvinguts exploradors i comerciants de l'altra banda del mar) per estudiar i difondre el llegat d'Empúries, i especialment la influència que va tenir entre els pobladors ibèrics autòctons. L'empremta d'Empúries es pot comprovar fins avui, perquè va donar nom a tota la comarca circundant, l'Empordà. A més de difondre el coneixement del llegat d'Empúries, en la línia de les associacions d'amics dels museus, els objectius d'Untikesken són promoure la candidatura del lloc perquè sigui declarat Patrimoni de la Humanitat de la UNESCO.